

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä marraskuuta 2020*

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka – Kansallinen henkilöstön jäsen, joka on lähetetty Bosnia ja Hertsegovinassa toteutettavaan EUPM:ään – Siirtopäätös – Harkintavallan väärinkäyttö – Yksikön etu – Työpaikkakiusaaminen – Asemapaikan siirron rankaiseva luonne – Vastuu – Aineeton vahinko

Asiassa T-271/10 RENV II,

H, edustajanaan asianajaja L. Levi,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinnään A. Vitro ja A. de Elera-San Miguel Hurtado,

vastaajana,

jossa on kyse ensinnäkin SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta kumota yhtäältä 7.4.2010 tehty päätös, jonka on allekirjoittanut Euroopan unionin poliisioperaatiossa (European Union Police Mission, EUPM) Bosnia ja Hertsegovinassa toimiva henkilöstön johtaja ja jolla kantaja on siirretty Criminal Justice Adviser – Prosecutor -toimeen Banja Lukan (Bosnia ja Hertsegovina) aluetoimistoon, ja toisaalta 30.4.2010 tehty päätös, jonka on allekirjoittanut EUPM:stä Bosnia ja Hertsegovinassa 8.12.2009 annetun neuvoston päätöksen 2009/906/YUTP (EUVL 2009, L 322, s. 22) 6 artiklassa tarkoitettu EUPM:n johtaja ja jossa täsmennetään kantajan siirtämisen operatiivinen syy, ja toiseksi SEUT 268 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta saada korvausta kantajalle aiheutuneeksi väitetystä vahingosta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. M. Collins sekä tuomarit V. Kreuzschitz ja Z. Csehi (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies E. Artemiou,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 1.7.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion

Asian tausta

- 1 Euroopan unionin poliisioperaatiosta 11.3.2002 hyväksytyllä neuvoston yhteisellä toiminnalla 2002/210/YUTP (EYVL 2002, L 70, s. 1) perustettiin Euroopan unionin poliisioperaatio (EUPM) Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisten poliisijoukkojen toiminnan jatko-operaation varmistamiseksi Bosnia ja Hertsegovinassa.
- 2 EUPM:ää, joka aloitti toimintansa 1.1.2003, jatkettiin useaan otteeseen, muun muassa EUPM:stä Bosnia ja Hertsegovinassa 8.12.2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/906/YUTP (EUVL 2009, L 322, s. 22).
- 3 Kantaja H on italialainen tuomari- ja syyttäjäkuntaan kuuluva henkilö, joka lähetettiin EUPM:ään Sarajevoon (Bosnia ja Hertsegovina) Italian oikeusministerin 16.10.2008 antamalla määräyksellä ”Criminal Justice Unit Adviser” -toimeen 14.11.2008 lähtien.
- 4 Italian oikeusministerin 7.4.2009 ja 9.12.2009 antamilla määräyksillä kantajan lähettämistä jatkettiin Chief of Legal Office -tehtävien hoitamista varten 31.12.2009 asti, sittemmin 31.12.2010 asti.
- 5 1.1.2010 toteutetun EUPM:n uudelleenjärjestelyn jälkeen kantajan täyttämä Chief of Legal Office -toimi nimettiin uudelleen ”Senior Legal Advisor / Legal Counsel” -toimeksi.
- 6 Kantaja ja eräs hänen kollegoistaan, A, joka on EUPM:n oikeudellinen neuvonantaja, ilmoittivat 17.3.2010 päivätyllä kirjeellä esimiehelleen väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista EUPM:n hallinnoinnissa (jäljempänä 17.3.2010 päivätty kirje). Kirje toimitettiin kantajan esimiehelle, EUPM:n poliittisen yksikön johtajalle, 17.3.2010. EUPM:n johtajan toimistolle toimitettiin 26.3.2010 luettelo 17.3.2010 päivätyssä kirjeessä tarkoitetuista väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista viimeksi mainitun kanssa pidettävää kokousta varten.
- 7 Kantaja siirrettiin 7.4.2010 tehdyllä, EUPM:n henkilöstön johtajan allekirjoittamalla päätöksellä ”operatiivisista syistä” Criminal Justice Adviser – Prosecutorin (ROBL-04) tehtävään Banja Lukan (Bosnia ja Hertsegovina) aluetoimistoon 19.4.2010 lukien (jäljempänä 7.4.2010 tehty päätös).
- 8 Virkailija Italian tasavallan pysyvässä edustustossa Euroopan unionissa ilmoitti kantajalle 15.4.2010 sähköpostilla, että 7.4.2010 tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa oli lykätty.
- 9 30.4.2010 tehdyllä päätöksellä, jonka on allekirjoittanut päätöksen 2009/906 6 artiklassa tarkoitettu EUPM:n johtaja, mainittu johtaja vahvisti 7.4.2010 tehdyn päätöksen. Tässä yhteydessä hän täsmensi, että hän itse oli tehnyt kyseisen 7.4.2010 päivätyn päätöksen ja että kantajan siirron operatiivinen syy oli se, että Banja Lukan toimistossa tarvittiin rikosasioita koskevia neuvontapalveluja (jäljempänä 30.4.2010 tehty päätös).
- 10 EUPM:n johtaja irtisanoi A:n sopimuksen 26.5.2010 päivätyllä kirjeellä luottamuspuolan vuoksi.

- 11 Kantaja nosti 4.6.2010 Tribunale amministrativo regionale del Laziossa (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) kanteen 7.4.2010 tehdyn päätöksen kumoamiseksi ja korvauksen saamiseksi väitetystä vahingosta. Kantaja on myös esittänyt mainitulle tuomioistuimelle 7.4.2010 tehdyn päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan hakemuksen.
- 12 Kantaja määrättiin sairauslomalle elokuusta 2010 lähtien EUPM:ään lähettämisen loppuun asti.
- 13 Kantajan lähettäminen EUPM:ään päättyi 31.12.2010.
- 14 EUPM päättyi vuonna 2012.
- 15 A:n kantelun johdosta Euroopan oikeusasiamies totesi 4.6.2015 tekemässään päätöksessä, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies arvosteli muun muassa sitä, että toiminnassa ilmeneviä puutteita koskevien ilmoitusten käsittelyä ja väärinkäytösten ilmoittajien suojelemista varten ei ollut ennalta määritettyjä puitteita.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa

- 16 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 16.6.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä Euroopan unionin neuvostoa, Euroopan komissiota ja EUPM:ää vastaan kohdistetun kanteen, jolla vaaditaan 7.4. ja 30.4.2010 annettujen päätösten (jäljempänä yhdessä riidanalaiset päätökset) kumoamista.
- 17 Kantaja teki myös 17.6.2010 välitoimihakemuksen, jossa se vaati riidanalaisten päätösten täytäntöönpanon lykkäämistä. Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hylkäsi 22.7.2010 antamallaan määräyksellä H v. neuvosto ym. (T-271/10 R, ei julkaistu, EU:T:2010:315) tämän hakemuksen, koska asia ei ollut kiireellinen, ja päätti, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.
- 18 Unionin yleinen tuomioistuin jätti 10.7.2014 antamallaan määräyksellä H v. neuvosto ym. (T-271/10, ei julkaistu, EU:T:2014:702; jäljempänä alkuperäinen määräys) kanteen tutkimatta katsoen, ettei sillä ollut toimivaltaa käsitellä sitä.
- 19 Kantaja valitti alkuperäisestä määräyksestä ja väitti lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisia virheitä todetessaan, ettei sillä ollut toimivaltaa ratkaista kannetta.
- 20 Unionin tuomioistuin kumosi 19.7.2016 antamallaan tuomiolla H v. neuvosto ym. (C-455/14 P, EU:C:2016:569; jäljempänä ensimmäinen valituksesta annettu tuomio) alkuperäisen määräyksen, jätti valituksen tutkimatta siltä osin kuin se koski komissiota ja EUPM:ää, palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta se ratkaisee kanteen aineellisesti siltä osin kuin se koski neuvostoa, ja määräsi oikeudenkäyntikuluista päätettävän myöhemmin.
- 21 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana 11.4.2018 antamallaan tuomiolla H v. neuvosto (T-271/10 RENV, EU:T:2018:180; jäljempänä asian palauttamisen johdosta annettu tuomio).
- 22 Kantaja haki muutosta asian palauttamisen johdosta annettuun tuomioon. Unionin tuomioistuin kumosi asian palauttamisen johdosta annetun tuomion 4.12.2019 antamallaan tuomiolla H v. neuvosto (C-413/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:1044; jäljempänä toinen muutoksenhakutuomio),

palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen kumoamisvaatimuksen kolmannen, neljännen ja viidennen kanneperusteen sekä vahingonkorvausvaatimuksen ratkaisemista varten ja määräsi oikeudenkäyntikuluista päätettäväksi myöhemmin.

- 23 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo kehotti 9.12.2019 päivätyillä kirjeillä asianosaisia esittämään unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 217 artiklan 1 kohdan mukaisesti kirjalliset huomautuksensa valituksen johdosta annetun toisen tuomion jatkotoimenpiteistä tässä oikeudenkäynnissä. Kantaja ja neuvosto esittivät huomautuksensa asetetussa määräajassa.
- 24 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentin 27.2.2020 tekemällä päätöksellä esillä oleva asia annettiin kolmannen jaoston käsiteltäväksi.
- 25 Esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja jaoston puheenjohtajan 5.3.2020 tekemällä päätöksellä asian käsittelylle päätettiin antaa etusija.
- 26 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamo kehotti 9.3.2020 päivätyillä kirjeillä asianosaisia esittämään kirjallisia huomautuksia sisältäviä lisäkirjelmia työjärjestyksen 217 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Asianosaiset esittivät lisähuomautuksensa asetetussa määräajassa eli 25.3.2020.
- 27 Asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättämisen jälkeen kantaja pyysi 8.4.2020 istunnon pitämistä asianosaisten kuulemiseksi.
- 28 Unionin yleinen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen ja pyysi työjärjestyksensä 89 artiklan mukaisina prosessinjohtotoimenpiteinä asianosaisia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin kirjallisesti ja neuvostoa esittämään erään asiakirjan. Asianosaiset noudattivat näitä prosessinjohtotoimenpiteitä asetetussa määräajassa.
- 29 Asianosaisten lausumat ja heidän vastauksensa unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 1.7.2020 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

- 30 Kantaja vaatii kannekirjelmässään, että unionin yleinen tuomioistuin
  - kumoaa 7.4.2010 tehdyn päätöksen sekä tarvittaessa 30.4.2010 tehdyn päätöksen;
  - velvoittaa neuvoston, komission ja EUPM:n maksamaan hänelle summan, jonka kohtuulliseksi määräksi on arvioitu 30 000 euroa, korvauksena aiheutuneesta vahingosta;
  - velvoittaa neuvoston, komission ja EUPM:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut kahdeksan prosentin suuruisella korolla korotettuina.
- 31 Vastauskirjelmässään kantaja muutti vaatimuksiaan siten, että se lisäsi kannekirjelmässä vaaditun vahingonkorvauksen kokonaismäärään 8 000 euroa ja luopui kanteestaan EUPM:ää vastaan.
- 32 Asian ensimmäisen palauttamisen jälkeen esittämässään huomautuksissa kantaja mukautti vaatimuksiaan siten, että kanne nostettiin ainoastaan neuvostoa vastaan. Samalla hän muutti huomautuksiaan yhtäältä siten, että kanteella ei enää pyritä riidanalaisten päätösten

kumoamiseen vaan ainoastaan niiden lainvastaisuuden toteamiseen, ja toisaalta, että vahingonkorvaukset kattavat myös vahingon, joka on aiheutunut siitä, ettei riidanalaisia päätöksiä voida kumota. Asian ensimmäisen palauttamisen jälkeen käydyssä menettelyssä kantaja täsmensi, että sen vaatimusten tarkoituksena oli ensisijaisesti 7.4.2010 tehdyn päätöksen ja tarvittaessa 30.4.2010 tehdyn päätöksen kumoaminen, ja toissijaisesti, että kyseiset päätökset todettaisiin lainvastaisiksi pelkästään vahingonkorvaustarkoituksessa.

- 33 Toisen palauttamisen jälkeen esittämässään huomautuksissa kantaja toisti vaatimuksensa ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen kumoamisesta ja toissijaisesti kyseisten päätösten toteamisesta lainvastaisiksi pelkästään vahingonkorvaustarkoituksessa. Lisäksi kantaja toisti vaatimuksensa aiheutuneen vahingon korvaamisesta sekä neuvoston velvoittamisesta korvaamaan oikeudenkäyntikulut kahdeksan prosentin suuruisella korolla korotettuina.
- 34 Neuvosto vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
  - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Kumoamisvaatimus

Oikeusriidan kohde

- 35 Kantaja esittää kannekirjelmässä riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi viisi kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee päätöksen 2009/906 säännösten rikkomista, toinen perustelujen puuttumista, kolmas harkintavallan väärinkäyttöä, neljäs ilmeistä arviointivirhettä ja viides työpaikkakiusaamista.
- 36 Kuten edellä 21 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kumoamisvaatimuksen kokonaisuudessaan perusteettomana asian palauttamisen johdosta annetussa tuomiossa.
- 37 Toisessa muutoksenhakuasiassa antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin yhtäältä kumosi palauttamisen johdosta annetun tuomion ilman muita täsmennyksiä (ks. tuomiolauselman 1 kohta). Toisaalta se palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuisi kumoamisvaatimuksen osalta kolmannesta, neljännestä ja viidennestä kanneperusteesta (ks. tuomiolauselman 2 kohta). Unionin tuomioistuin totesi perusteluissaan (toisen valituksesta annetun tuomion 102–117 kohta) lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin oli loukannut oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen liittyvistä vaatimuksista johtuvaa kontradiktorista periaatetta, koska neuvoston istunnon jälkeen toimittamista vastauksista ja asiakirjoista, jotka olivat ratkaisevia ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen kolmannen, neljännen ja viidennen kanneperusteen hylkäämistä koskevan unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn kannalta, ei ollut keskusteltu kontradiktorisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä.

- 38 Tässä yhteydessä on muistutettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklassa, jota sovelletaan saman perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla unionin yleiseen tuomioistuimeen, määrätään, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi ja asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen ratkaistavaksi, unionin yleinen tuomioistuin on sidottu unionin tuomioistuimen asiassa ratkaisemiin oikeusseikkoihin. Kun unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomion ja palauttaa asian sille, asia tulee näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 215 artiklan nojalla uudelleen vireille unionin yleisessä tuomioistuimessa unionin tuomioistuimen tuomiolla, ja unionin yleisen tuomioistuimen on lausuttava uudelleen kaikista kantajan esittämistä kumoamisperusteista, lukuun ottamatta tuomiolauselman osia, joita unionin tuomioistuin ei ole kumonnut, sekä näiden osien välttämättömänä perustana olevia päätelmiä, koska nämä ovat tulleet oikeusvoimaisiksi (ks. tuomio 3.7.2018, *Keramag Keramische Werke ym. v. komissio*, T-379/10 RENV ja T-381/10 RENV, ei julkaistu, EU:T:2018:400, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Kun otetaan huomioon erityisesti toisen muutoksenhausta annetun tuomion tuomiolauselman 2 kohdan sanamuoto, on näin ollen tutkittava ensin kumoamisvaatimuksen tueksi esitetyt kolmas, neljäs ja viides kanneperuste ennen kuin tarvittaessa määritetään, koskeeko oikeudenkäynnin kohde myös kahta ensimmäistä kumoamisperustetta, kuten kantaja väittää vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen.

Asiakysymys

- 40 Kolmannen kanneperusteen tueksi kantaja vetoaa lähinnä siihen, että päätöstä hänen siirtämisestään ja ”alentamisestaan” ei tehty yksikön edun huomioon ottamiseksi, vaan kyse oli yksinomaan häneen kohdistuneesta työpaikkakiusaamisesta ja hänen loukkaamisestaan. Hän väittää, että asemapaikan siirrolla ja alentamisella pyrittiin siis muiden kuin laissa säädettyjen päämäärien saavuttamiseen. Hän täsmentää tältä osin, ettei Prosecutorin toimen kiireelliselle täyttämislle Banja Lukassa ollut todellista tarvetta, että menettely uuden Senior Legal Advisorin / Legal Counselin (entinen Chief of Legal Office) palvelukseen ottamiseksi Sarajevossa hänen korvaamiseen oli aloitettu välittömästi ja että ajankohtana, jona hänet siirrettiin Banja Lukaan, Criminal Justice Expertin tehtävää koskeva valintamenettely oli yhä kesken Banja Lukassa. Lisäksi hän esittää, että 7.4.2010 tehdyllä päätöksellä hänet myös ”alennettiin”, koska Criminal Justice Expertin tehtävät alueellisessa toimistossa olivat EUPM:n rakenteen ja hoidettujen tehtävien perusteella vähäisempiä kuin Senior Legal Advisor / Legal Counsel -toimeen kuuluvat tehtävät EUPM:n päämajassa. Kantaja väittää myös, että asemapaikan siirto ja ”alentaminen” olivat 17.3.2010 päivätyn kirjeen lähettämisestä seuranneita kostotoimia. Viidennen kanneperusteen tueksi kantaja esittää, että 7.4.2010 tehty päätös oli osoitus häneen kohdistuneesta psykologisesta ja ammatillisesta kiusaamisesta, sillä sen lisäksi, että hänet siirrettiin toisiin tehtäviin ilman perusteltua syytä, hänet myös ”alennettiin”. Hän lisää, että hänen siirtämisensä ja ”alentamisensa” lisäksi toteutettiin joukko loukkaavia tekoja, joihin kuului puhelimenkäytön rajoittaminen, ”erittäin aggressiivinen” sähköpostiviesti, jossa häntä kehoitettiin tyhjentämään toimistonsa, perusteettomat vaikeudet loman saamisessa ja hänen sulkemisensa EUPM:n pääasiallisten toimintojen ulkopuolelle lähettämisensä aikana. Kantaja vetoaa vastauksessaan myös muihin tekoihin, joita hän pitää kiusaamisena.
- 41 Neuvoston mukaan kantajan väitteet ovat perusteettomia. Neuvosto huomauttaa, että kantajan väite, jonka mukaan hänet ”alennettiin” asemapaikan siirron vuoksi, ei ole tosiseikkojen eikä oikeudellisten seikkojen valossa perusteltu. Kantajan siirto huhtikuussa 2010 Sarajevosta Banja Lukaan ei muuttanut hänen hallinnollista asemaansa eikä hänen palkkaansa ja korvauksiaan.

Neuvosto täsmentää, että kantajalla ei ollut mitään oikeutta erityiseen toimeen operaation yhteydessä eikä hän ole esittänyt yksityiskohtaisempia tosiseikkoja koskevia tietoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että hänet on alennettu asemapaikan siirron vuoksi. Neuvosto väittää lisäksi, että mikään kantajan esittämä seikka ei osoita, että asemapaikan siirtoa koskevan päätöksen yksinomaisena tai pääasiallisena tarkoituksena olisi ollut häneen kohdistettava työpaikkakiusaaminen ja hänen loukkaamisensa. Lisäksi neuvosto kiistää sen, ettei Prosecutorille Banja Lukassa olisi ollut objektiivista tarvetta ja että asemapaikan siirto toteutettiin Criminal Justice Expertin tehtävää koskevan valintamenettelyn ollessa vielä kesken. Se esittää myös, ettei unionin yleisellä tuomioistuimella ole toimivaltaa lausua siitä, oliko syyttäjän määräämiselle Banja Lukan alueellisessa toimistossa operatiivista tarvetta. Neuvosto toteaa, ettei ole olemassa mitään sellaista seikkaa, joka osoittaisi kantajan joutuneen työpaikkakiusaamisen kohteeksi.

- 42 Ensiksi on huomautettava, että vaikka EUPM:n toimivaltaisten viranomaisten tekemillä päätöksillä, jotka koskevat niiden henkilöstöressurssien kohdentamista, jotka jäsenvaltiot ja unionin toimielimet ovat osoittaneet kyseiselle operatiolle operaatioalueella toteutettavien toimien suorittamista varten, on yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP) liittyvä operatiivinen puoli, ne ovat myös pohjimmiltaan henkilöstöhallintoon liittyviä toimia kaikkien muiden sellaisten samankaltaisten päätösten tavoin, jotka unionin toimielimet tekevät toimivaltaansa käyttäessään (ensimmäisen valituksesta annetun tuomion 54 kohta).
- 43 Lisäksi riidanalaiset päätökset on tehty asiayhteydessä, jossa unionin toimielimillä on laaja harkintavalta (ensimmäisen valituksesta annetun tuomion 69 kohta).
- 44 Toisaalta on muistutettava, että unionin henkilöstöasioita koskevassa oikeuskäytännössä on tunnustettu mahdollisuus vedota työpaikkakiusaamiseen sellaisten kumoamisvaatimusten tueksi, joita ei ole kohdistettu henkilöstön jäsenen siitä syystä, että hän katsoo olevansa kiusaamisen uhri, esittämän avustamispyynnön hylkäämistä vastaan, mutta jotka on kohdistettu hallinnon tekemiä muita päätöksiä vastaan (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2010, Menghi v. ENISA, F-2/09, EU:F:2010:12, 67 ja 70–72 kohta). Koska unionin toimielinten lähettämiin henkilöstön jäseniin, joiden asemaa koskevat Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt (jäljempänä henkilöstösäännöt), ja jäsenvaltioiden lähettämiin henkilöstön jäseniin, kuten kantajaan, sovelletaan samoja sääntöjä heidän suorittaessaan tehtäviään operaatioalueella (ks. vastaavasti ensimmäisen valituksesta annetun tuomion 50 kohta), tätä oikeuskäytäntöä on sovellettava analogisesti vaatimuksiin, jotka kohdistuvat jäsenvaltion lähettämän henkilöstön jäsenen siirtopäätöstä koskeviin EUPM:n johtajan päätöksiin.
- 45 Lisäksi oikeuskäytännöstä ilmenee, että työpaikkakiusaamistilanteen olemassaolo voidaan ottaa huomioon myös, kun se, joka on syyllistynyt tähän kiusaamiseen, on myös riidanalaisen päätöksen allekirjoittaja, sen toteamiseksi, että tämä päätös on tehty henkilöstön jäsenen vahingoittamiseksi ja että se on siten tehty harkintavaltaa väärinkäyttäen. Kun kyseessä on työpaikkakiusaamista koskeva väite, johon vedotaan siirtopäätöstä vastaan esitettyjen vaatimusten tueksi, mainittu päätös on voitu tehdä harkintavaltaa väärinkäyttäen, jos se on tehty henkilöstön jäsenen persoonan, ihmisarvon taikka tämän fyysisen tai henkisen koskemattomuuden vahingoittamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2010, Menghi v. ENISA, F-2/09, EU:F:2010:12, 71 ja 72 kohta).
- 46 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että se, minkä kantaja ilmoittaa työpaikkakiusaamista koskevana viidentenä kanneperusteena, muodostaa ainakin osittain perustan harkintavallan väärinkäyttöä koskevalle kolmannelle kanneperusteelle, jonka yhteydessä hän väittää, että EUPM:n johtaja on käyttänyt harkintavaltaansa väärin ainoana tarkoituksenaan kiusata ja loukata häntä.

- 47 Näin ollen kolmatta ja viidettä kanneperustetta on tarkasteltava yhdessä.
- 48 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan harkintavallan väärinkäytön käsite on hyvin tarkkaan rajattu, ja sillä tarkoitetaan hallintoviranomaisen valtuuksien käyttämistä muussa tarkoituksessa kuin siinä, jota varten valtuudet on annettu. Harkintavaltaa on päätöstä tehtäessä käytetty väärin vain silloin, kun objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että päätös on tehty muiden kuin ilmoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä suhteessa ei ole riittävää vedota tiettyihin tosiseikkoihin väitteiden tueksi, vaan lisäksi on esitettävä riittävän täsmällisiä, objektiivisia ja yhtäpitäviä seikkoja, jotka tukevat näiden tosiseikkojen todenmukaisuutta tai ainakin niiden todennäköisyyttä, sillä muutoin asianomaisen toimielimen toteamusten aineellista paikkansapitävyyttä ei voida asettaa kyseenalaiseksi (ks. määräys 19.12.2013, da Silva Tenreiro v. komissio, T-32/13 P, EU:T:2013:721, 31–33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 On myös muistutettava, että oikeuskäytännössä on tunnustettu unionin toimielimille laaja harkintavalta sen suhteen, kuinka ne järjestävät yksikkönsä niille uskottujen tehtävien mukaisesti, ja sen suhteen, kuinka ne näiden tehtävien hoitamiseksi määräävät palveluksessaan olevan henkilöstön asemapaikat, kunhan tämä asemapaikkojen määrääminen tapahtuu yksikön edun vuoksi ja toimien vastaavuutta noudattaen (ks. tuomio 25.7.2006, Fries Guggenheim v. Cedefop, T-373/04, EU:T:2006:224, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tässä yhteydessä unionin yleisen tuomioistuimen valvonnan on rajoituttava koskemaan vain sitä, onko kyseinen toimielin pysynyt kohtuuden rajoissa eikä ole käyttänyt harkintavaltaansa ilmeisen virheellisesti (ks. tuomio 25.7.2006, Fries Guggenheim v. Cedefop, T-373/04, EU:T:2006:224, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 50 Lisäksi jos päätöksen ei ole katsottu olevan yksikön edun vastainen, kyseessä ei voi olla harkintavallan väärinkäyttö (ks. tuomio 7.2.2007, Clotuche v. komissio, T-339/03, EU:T:2007:36, 126 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Käsiteltävässä asiassa kantajan siirtoa 7.4.2010 tehdyllä päätöksellä hänellä EUPM:n päämajassa Sarajevossa olleesta Senior Legal Advisor / Legal Counsel -toimesta Criminal Justice Adviser – Prosecutor -toimeen Banja Lukan aluetoimistoon 19.4.2010 lukien perusteltiin ”operatiivisilla syillä”. Näitä perusteluja täydennettiin 30.4.2010 tehdyssä päätöksessä, josta ilmenee, että kantajan asemapaikan siirron operatiivinen syy oli se, että Banja Lukan toimistossa tarvittiin rikosasioita koskevia neuvontapalveluja.
- 52 Näiden perustelujen ja edellä esitettyjen periaatteiden valossa on tutkittava, onko EUPM:n johtaja käyttänyt väärin harkintavaltaansa siirtäessään kantajan EUPM:n sisällä.
- 53 Kantaja esittää lähinnä kolme perustelua, joilla se pyrkii osoittamaan, että riidanalaisia päätöksiä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin. Ensinnäkään hänen asemapaikkansa siirrosta ei päätetty yksikön edun vuoksi, toiseksi hänen siirtonsa toisiin tehtäviin tapahtui hänen kiusaamiseen ja kolmanneksi hänen asemapaikkansa siirtämisestä päätettiin EUPM:n hallinnointia koskevan arvostelun perusteella; kyseessä oli näin ollen luonteeltaan rankaiseva toimi.
- 54 Aluksi on tutkittava, voidaanko kantajan asemapaikan siirron rankaisevaa luonnetta koskevan väitteen perusteella todeta, että harkintavaltaa on käytetty väärin.

- 55 Tältä osin on muistutettava, että edellä 45 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin siirtopäätöstä tehtäessä, jos se on tehty työpaikkakiusaamistilanteen yhteydessä ja asemapaikan siirron kohteena olevan henkilön persoonan, ihmisarvon taikka tämän fyysisen tai henkisen koskemattomuuden vahingoittamiseksi. Tämä pätee myös tapaukseen, jossa siirto merkitsee todellisuudessa seuraamusta, joka kantajalle on määrätty tämän EUPM:n hallinnointia koskevan arvostelun perusteella. Jos tällaiset seikat näytettäisiin toteen, ne merkitsisivät harkintavallan väärinkäyttöä, koska EUPM:n johtaja olisi käyttänyt valtuuksiaan muussa tarkoituksessa kuin siinä, jota varten valtuudet on annettu, eikä voitaisi myöskään katsoa, että kyseessä on yksikön edun mukainen siirto. Näin ollen on tutkittava, olivatko yksikön etuun liittyvät riidanalaisissa päätöksissä esitetyt perustelut kantajan asemapaikan siirron kannalta ratkaiseva syy vai onko mainitut päätökset tehty sellaisten muiden kuin ilmoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka eivät ole hyväksyttäviä.
- 56 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kantajan siirtämisellä tavoiteltu päämäärä, joka liittyi siihen, että EUPM:n alueellisessa Banja Lukan toimistossa tarvittiin rikosasioita koskevia neuvontapalveluja, vastasi muodollisesti EUPM:n tehtävää, sellaisena kuin se ilmenee päätöksen 2009/906 2 artiklasta, eli avunantoa Bosnia ja Hertsegovinan toimivaltaisille lainvalvontaviranomaisille järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjumiseksi. On myös täsmennettävä, että tehtäväksi ROBL-04 yksilöity (Criminal Justice Adviser – Prosecutor) -toimi Banja Lukassa, johon kantaja siirrettiin, oli vapautunut 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekohetkellä nimityksellä Criminal Justice Expert, ja hakuilmoituksen mukaan se oli täytettävä ”mahdollisimman pian”. Ei ole myöskään kiistetty sitä, että kantajan pätevyys ja työkokemus vastasivat haettua profiilia. Kuten neuvosto esittää, kantajan hakemuksesta Chief of Legal Office -toimeen ilmenee lisäksi nimenomaisesti, että kantaja ilmoitti olevansa valmis EUPM:n eräaseen toiseen tehtävään kuin se, johon hän oli osoittanut hakemuksensa.
- 57 On kuitenkin todettava, että kantajan esittämät indiisit ja asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat ovat riittävän täsmällisiä, objektiivisia ja yhtäpitäviä, jotta voidaan pitää todennäköisenä, että riidanalaiset päätökset on tehty muista syistä kuin sen vuoksi, että syyttävaviranomaiset tarvitsivat kantajan syyttäjänä tarjoamia neuvontapalveluja Banja Lukassa, ja että kantajan siirrolla EUPM:n johtaja pyrki pääasiallisesti johonkin muuhun tavoitteeseen kuin auttamaan Bosnia ja Hertsegovinan toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia taistelemaan järjestäytynyttä rikollisuutta ja korruptiota vastaan.
- 58 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että kantaja ja hänen kollegansa A ilmoittivat 17.3.2010 päivätyllä kirjeellä esimiehilleen väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista EUPM:n hallinnoinnissa. Kirje toimitettiin kantajan esimiehelle EUPM:n poliittisen yksikön johtajalle 17.3.2010, mitä neuvosto ei ole kiistänyt. Kantajan avustaja toimitti EUPM:n johtajan toimistolle 26.3.2010 luettelon 17.3.2010 päivätyssä kirjeessä tarkoitetuista sääntöjenvastaisuuksista kantajan, A:n ja viimeksi mainitun välistä kokousta varten, mitä neuvosto ei myöskään kiistä. Näin ollen 7.4.2010 tehty päätös tehtiin vain kolme viikkoa sen jälkeen, kun 17.3.2010 päiväty kirje oli toimitettu kantajan esimiehelle, ja 12 päivää sen jälkeen, kun luettelo sääntöjenvastaisuuksista oli toimitettu EUPM:n johtajalle.
- 59 Toiseksi on todettava, että 7.4.2010 tehty päätös tehtiin ennen kuin kantajan ja A:n 17.3.2010 päivätyssä kirjeessä esiin tuomat kysymykset oli tutkittu.
- 60 Kolmanneksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että kantajan, A:n ja EUPM:n johtajan välinen kokous suunniteltiin pidettäväksi 14.4.2010. Kantajan mukaan tätä kokousta ei pidetty, mitä neuvosto ei kiistä.

- 61 Neljänneksi on todettava, että EUPM:n johtaja päätti vasta 22.4.2010 hänen ja A:n välisen kirjeenvaihdon jälkeen aloittaa sisäisen tutkimuksen niistä väitteistä, jotka viimeksi mainittu oli esittänyt 5. ja 21.4.2010 lähettämässään sähköpostiviesteissä. Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että EUPM:n johtaja viittasi kyseisessä päätöksessä, jonka kantaja esitti valituksesta annettua toista tuomiota koskevien huomautustensa liitteenä, oikeudellisen osaston (Legal Office) toimittamaan luetteloon. On kohtuullista katsoa, että hän tarkoitti kantajan avustajan EUPM:n johtajan toimistolle 26.3.2010 lähettämää luetteloä (ks. edellä 58 kohta). Lisäksi on todettava, että EUPM:n johtaja muistutti kyseisessä tutkinnan aloittamista koskevassa päätöksessä 19.4.2010 päivätyn kirjeensä sanamuodosta, jonka mukaan A oli esittänyt 5.4.2010 lähettämässään sähköpostiviestissä vakavia ja perustelemattomia väitteitä EUPM:n johtoryhmää vastaan. Mainitusta 19.4.2010 päiväystä kirjeestä, jonka neuvosto toimitti vastauksena prosessinjohtotoimeen, ilmenee lisäksi, että A:n 5.4.2010 lähettämä sähköpostiviesti ja se, ettei kantaja A:n esimiehenä reagoinut kyseiseen sähköpostiviestiin johtamistoimilla, heikensivät uudelleen vakavasti oikeudellisen osaston ja hallinto- ja tukiosaston välisiä suhteita.
- 62 Viidenneksi on todettava, että EUPM:n johtaja vahvisti 30.4.2010 tekemällään päätöksellä kantajan siirtämisen Banja Lukaan ennen kuin edellä 61 kohdassa mainitun sisäisen tutkimuksen tulos oli tiedossa ja ennen kuin kantajan ja A:n 17.3.2010 päivätyssä kirjeessä esiin tuomia kysymyksiä oli erityisesti tutkittu.
- 63 Kuudenneksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että EUPM:n johtaja irtisanoi A:n sopimuksen 26.5.2010 päivätyllä kirjeellä luottamuspujan vuoksi. Tältä osin on täsmennettävä, että oikeusasiamies totesi A:n kantelun johdosta 4.6.2015 tekemässään päätöksessä, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies arvosteli sitä, että A:n sopimus oli irtisanottu kahdeksan päivää sen jälkeen, kun tämä oli toimittanut väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia EUPM:ssä koskevan kirjeen siviilioperaatiokomentajana EUPM:ssä toimivalle siviilialan suunnittelu- ja toteutusvoimavaran johtajalle, joka hoiti tehtäviään neuvoston pääsihteeristössä. Lisäksi hän pahoitteli sitä, että väärinkäytösten ilmoittajien tekemien toiminnassa ilmeneviä puutteita koskevien ilmoitusten käsittelyä ja näiden ilmoittajien suojelemista varten ei ollut ennalta määritettyjä puitteita. Tässä yhteydessä hän esitti kritiikkiä siitä, että kyseessä olevassa tapauksessa tutkimus suoritettiin ad hoc -pohjalta.
- 64 Seitsemänneksi on todettava, että asiakirja-aineistoon sisältyvien asiakirjojen perusteella ei voida päätellä, että Criminal Justice Expertin toimen täyttämiseksi käynnistetty valintamenettely oli kesken 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekopäivänä ja että kantajan asemapaikan siirtoa koskeva päätös olisi tehty tilanteessa, jossa tähän toimeen soveltuvia hakijoita ei ollut.
- 65 Neuvoston istunnon jälkeen, joka järjestettiin unionin tuomioistuimen palautettua asian ensimmäisen kerran, toimittamasta päiväämättömästä taulukosta ilmenee, että kahdesta Criminal Justice Expert -toimen hakijoista kyseiseen toimeen soveltui vain yksi hakija, joka oli Italian kansalainen, mutta hänet oli hylätty sillä perusteella, että toinen hakija vastasi paremmin vaadittua profiilia. Mainitusta taulukosta ei kuitenkaan ilmene toista hakijaa, jonka voitaisiin katsoa soveltuneen kyseiseen toimeen. Neuvosto toteaa lisäksi valituksen johdosta annettua toista tuomiota koskevissa huomautuksissaan, että yksikään valintamenettelyyn osallistuneista hakijoista ei vastannut kyseisen toimen vaatimuksia yhtä hyvin kuin kantaja.

- 66 Lisäksi EUPM:n johtajan EUPM:n siviilioperaatioiden komentajalle osoittamassa 23.4.2010 päivätyssä kertomuksessa, joka koskee EUPM:ää koskevien eri valintamenettelyjen tuloksia, todetaan – sen lisäksi, että kertomus on laadittu 7.4.2010 tehdyn päätöksen jälkeen – ainoastaan, että kuutta tointa ei ole voitu täyttää ja että kolmen toimen voimassaoloa on jatkettu tai niiden osalta on tehty ”muuta operatiivisia päätöksiä”.
- 67 Näin ollen ei voida katsoa, että – toisin kuin neuvosto väittää kirjelmässään – menettely oli kesken sopivien ehdokkaiden puutteen vuoksi. Todellisuudessa on uskottavampaa katsoa asiakirja-aineistoon sisältyvien seikkojen perusteella, että kyseinen menettely jäi kesken, koska kantaja oli päätetty siirtää kyseiseen toimeen.
- 68 Neuvoston esiin tuomat seikat eli se, että Criminal Justice Expertin toimi ei ollut sitä hakeneiden kahden hakijan ensisijainen valinta ja että heidät valittiin muihin toimiin EUPM:ssä heidän prioriteettiensa mukaisesti, eivät ole omiaan osoittamaan, ettei kyseistä tointa koskeva valintamenettely ollut enää vireillä 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekohetkellä. Vaikka asiakirja-aineistoon sisältyvien asiakirjojen perusteella ei voida kiistää sitä, että Criminal Justice Expertin toimi ei ollut näiden kahden hakijan ensisijainen valinta, ei ole osoitettu, että heidät olisi valittu muihin toimiin ennen 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekemistä, koska tällaista toteamusta tukevia todisteita ei ole esitetty. Lisäksi siltä osin kuin on kyse Criminal Justice Expert -toimeen soveltuvaksi katsotusta hakijasta, hänen henkilökohtaiset mieltymyksensä eivät olisi voineet missään tapauksessa olla ratkaisevia sen päätelmän tekemiseksi, että ajankohtana, jolloin kantaja siirrettiin toisiin tehtäviin, kyseiseen toimeen soveltuvaa hakijaa ei ollut.
- 69 Lisäksi neuvosto myönsi istunnossa, että Criminal Justice Expertin toimen valintamenettely oli kesken sinä päivänä, jona päätös kantajan siirtämisestä Banja Lukaan tehtiin. Siltä osin kuin neuvosto on väittänyt, että kyseistä tointa koskevat hakemukset olivat tiedossa jo 7.4.2010 sillä perusteella, että niiden jättämiselle asetettu määräaika oli 23.3.2010, on riittävää todeta, ettei asiakirja-aineistosta ilmene, että nämä tiedot olisi saatettu EUPM:n johtajan tietoon ennen kuin hän teki päätöksen 7.4.2010.
- 70 Voi toki olla tapauksia, joissa henkilöstön jäsenen siirto toiseen toimeen osoittautuu tarpeelliseksi, ilman, että odotetaan valintamenettelyn päättymistä. Neuvosto ei ole kuitenkaan esittänyt seikkoja, joiden perusteella voitaisiin ymmärtää syyt, joiden vuoksi EUPM:n johtaja toimi käsiteltävässä asiassa näin. Lisäksi Criminal Justice Expertin tointa koskeva hakuilmoitus lähetettiin jäsenvaltioille vain vähän yli kuukausi ennen kyseisen asemapaikan siirtoa koskevan päätöksen tekopäivää eli 2.3.2010, ja hakemusten viimeinen jättöpäivä oli 23.3.2010. Asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että valintamenettely olisi peruutettu ennen 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekemistä.
- 71 Näin ollen käsiteltävässä asiassa EUPM:n johtajan olisi pitänyt odottaa Criminal Justice Expertin tointa varten aloitetun valintamenettelyn virallista ratkaisua ennen 7.4.2010 tehdyn päätöksen, mikäli se oli tarpeen tehdä, tekemistä.
- 72 Kahdeksanneksi EUPM:n poliittisen yksikön johtajan, joka oli kantajan esimies, ja Banja Lukan alueellisen toimiston päällikön kanssa käydyn sähköpostikirjeenvaihdon sisältö tukee ainakin välillisesti kantajan väitettä, jonka mukaan EUPM:n johtaja olisi päättänyt siirtää hänet mihin tahansa muuhun toimeen EUPM:ssä. Kyseisen johtajan kantajan 7.4.2010 lähettämään sähköpostiviestiin antamasta vastauksesta nimittäin ilmenee, että Bosnia ja Hertsegovinassa käytettävissä olleet toimet asemapaikan siirtoa varten olivat Banja Lukassa, Mostarissa ja

Tuzlassa. Banja Lukan aluetoimiston päällikön kantajan 8.4.2010 lähettämään sähköpostiviestiin antamasta vastauksesta ilmenee lisäksi, ettei hän pyytänyt kääntymään toisen syyttäjän puoleen ja ettei kantajan läsnäololle Banja Lukassa ollut kiireistä tarvetta.

- 73 Yhdeksänneksi on todettava, että kantaja siirrettiin Banja Lukaan vastoin tahtoaan. Asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että hänelle olisi annettu tilaisuus esittää huomautuksensa ennen 7.4.2010 tehdyn päätöksen tekemistä.
- 74 Kymmenenneksi on todettava, että vaikka kantajan siirto Sarajevosta Banja Lukaan ei muuttanut hänen hallinnollista asemaansa, palkkaansa eikä korvauksiaan, tämän asemapaikan siirron, josta päätettiin 7.4.2010 ja joka toteutui muodollisesti 19.4.2010 ja tosiasiallisesti 26.4.2010 alkaen – toisin sanoen varsin lyhyellä aikavälillä – ja joka lisäksi merkitsi muutosta hänen tehtäviinsä ja josta päätettiin ilman yksityiskohtaisia selityksiä, on täytynyt tuntua hänestä rangaistukselta.
- 75 Kantajan on täytynyt saada tämä vaikutelma sitäkin suuremmalla syyllä, kun otetaan huomioon, että hänen siirtämisenä uuteen toimeen vastasi siirtämistä vanhemman toimihenkilön toimesta muuhun kuin vanhemman toimihenkilön toimeen. Toisin kuin neuvosto väittää, asiakirja-aineistosta ilmenee, että EUPM:ssä oli yhtäältä useita eri tason toimia, joita olivat yhtäältä vanhemman toimihenkilön toimet kuten ”Senior Legal Advisor / Legal Counsel”, ”Senior Criminal Justice Expert” tai ”Senior Economic Crime Expert”, ja toisaalta erityisesti hallinnon ja koordinoinnin alojen toimet, jotka kuuluvat alempaan tehtäväryhmään ja joissa vastuualat olivat vähäisempiä, kuten ”Criminal Justice Expert” tai ”Economic Crime Expert”. Tästä seuraa, että kantaja on tosiasiallisesti voinut pitää siirtoaan hänellä EUPM:n päämajassa Sarajevossa olleesta Senior Legal Advisor / Legal Counsel -toimesta, jota hän erityisesti haki hoitaessaan Criminal Justice Unit Adviser -toimeen kuuluvia tehtäviä Sarajevossa, Criminal Justice Adviser – Prosecutor -toimeen EUPM:n Banja Lukan aluetoimistoon siirtämisenä alempitasoiseen, hänen kannaltaan ammatillisesti vähemmän arvokkaaseen toimeen ja näin ollen rangaistuksena.
- 76 Lisäksi on huomautettava, että kaikilla virkamiehillä, jotka olivat jo ennen henkilöstösääntöjen 22 a artiklan voimaantuloa omasta aloitteestaan ilmoittaneet esimiehilleen tietoonsa tulleista lainvastaisuuksista tai henkilöstösääntöjen mukaisten velvollisuuksien laiminlyönneistä, jotka saattoivat aiheuttaa vahinkoa unionin taloudellisille eduille, olisi ollut jo oikeus saada suojelua siltä toimielimeltä, jonka palveluksessa he työskentelivät, tästä paljastamisesta mahdollisesti seuraavia kustotoimia vastaan sekä oikeus siihen, ettei kyseinen toimielin aiheuta heille vahinkoa, jos he olivat toimineet vilpittömästi (tuomio 4.4.2019, Rodriguez Prieto v. komissio, T-61/18, EU:T:2019:217, 71 kohta). Asia ei voi olla toisin kantajan kaltaisen EUPM:n työntekijän osalta, johon näitä periaatteita sovelletaan soveltuvin osin (ks. edellä 44 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).
- 77 Näin ollen edellä mainittujen seikkojen, niiden aikajärjestyksen ja asiayhteyden perusteella voidaan katsoa, että riidanalaisten päätösten tekemisen ratkaiseva syy ei ollut yksikön etu – se, että Banja Lukassa olisi tarvittu kantajan Criminal Justice Adviser – Prosecutor -toimessa tarjoamia palveluja – vaan se, että hän oli A:n kanssa ilmoittanut väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista EUPM:n hallinnoinnissa. Näin ollen on todettava, että riidanalaisia päätöksiä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin, koska ne on tehty sellaisten muiden kuin ilmoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka eivät ole hyväksyttäviä, ja että EUPM:n johtaja on siis käyttänyt valtuuksiaan muihin tarkoituksiin kuin niihin, joita varten ne on hänelle annettu.

- 78 Se neuvoston esiin tuoma seikka, ettei A:n kirjeen perusteella siviilialan suunnittelu- ja toteutusvoimavaran johtajan päätöksen johdosta suoritettu tutkimus (ks. edellä 63 kohta) auttanut toteamaan sääntöjenvastaisuuksia, ei muuta 77 kohdassa esitettyä johtopäätöstä. Tämän tutkimuksen tuloksella ei nimittäin ole vaikutusta siihen, liittyikö kantajan siirto 17.3.2010 päivättyyn kirjeeseen ja johtuiko siirron mahdollinen rankaiseva luonne siitä, että hän oli ilmoittanut väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista EUPM:n hallinnoinnissa. Neuvosto ei myöskään ole missään vaiheessa väittänyt, ettei kantaja olisi toiminut vilpittömässä mielessä lähettäessään kyseisen kirjeen esimiehelleen.
- 79 Lisäksi siltä osin kuin neuvosto esittää, että kantaja on ilmoittanut olevansa valmis EUPM:n erääseen toiseen toimeen kuin se, johon hän oli osoittanut Chief of Legal Officen tointa koskevan hakemuksensa, riittää, kun todetaan, että tällaisella ilmoituksella, joka tosiaankin ilmenee asiakirja-aineistosta, ei voida perustella siirtoa, josta on päätetty EUPM:n puitteissa tapahtuneeksi väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien ilmoittamisen yhteydessä. Se, että kantaja olisi voinut pyytää Italian viranomaisilta lähettämisen päättämistä, ei myöskään voi vahvistaa asemapaikan siirron laillisuutta. Tällainen mahdollisuus olisi annettu vasta asemapaikan siirron jälkeen, eikä sillä muutoinkaan voida oikeuttaa rankaisevaa tai jopa väärinkäyttöluonteista siirtotoimenpidettä.
- 80 Sen neuvoston mainitseman seikan perusteella, että kantajan Sarajevossa täyttämä Chief of Legal Office -toimi nimettiin uudelleen Senior Legal Advisor / Legal Counsel -toimeksi 1.1.2010 alkaen EUPM:n uudelleenjärjestelyn jälkeen, ei voida todeta, ettei hänen palveluitaan enää tarvittu EUPM:n päämajassa Sarajevossa tai että riidanalaiset päätökset olisi tehty pelkästään yksikön edun huomioon ottamiseksi.
- 81 Lisäksi siltä osin kuin neuvosto väittää lähinnä, että kantajan ja EUPM:n apulaisjohtajan välillä huhtikuussa 2010 käyty väitetty suullinen tietojenvaihto, joka mainittiin kantajan 17.2.2020 esittämässä huomautuksessa, muodostaa uusia tosiseikkoja ja että sitä ei näin ollen voida ottaa tutkittavaksi, riittää, kun todetaan, että näihin keskusteluihin on olennaisilta osin vedottu jo kannekirjelmässä.
- 82 Edellä esitetyn perusteella harkintavallan väärinkäyttöä koskeva kanneperuste on hyväksyttävä. Näin ollen riidanalaiset päätökset on kumottava ilman, että on tarpeen lausua muista kolmannen ja viidennen kanneperusteen yhteydessä esitetyistä väitteistä tai kantajan muista kanneperusteista.

Vahingonkorvausvaatimus

Tutkittavaksi ottaminen

- 83 Neuvosto väittää vastauksessaan muodollista oikeudenkäyntiväitettä esittämättä, ettei kantaja ole pyytänyt eikä saanut lupaa laajentaa kannettaan sen 8 000 euron suuruisen vahingonkorvausvaatimuksen osalta, jonka hän on esittänyt ensimmäisen kerran vastauskirjelmässään ja joka koskee korvausta aineellisesta vahingosta, jonka hän väittää itselleen aiheutuneen siitä, ettei hän voinut sairauslomansa vuoksi saada virkamatkakorvausta.
- 84 Tältä osin on muistutettava, että työjärjestyksen 76 artiklan e alakohdan mukaan kantajan on mainittava vaatimuksensa kannekirjelmässä. Näin ollen lähtökohtaisesti yksinomaan kannekirjelmässä esitetyt vaatimukset voidaan ottaa huomioon, ja se, onko kanne perusteltu, on tutkittava yksinomaan kannekirjelmään sisältyvien vaatimusten perusteella (tuomio 24.10.2018,

Epsilon International v. komissio, T-477/16, ei julkaistu, EU:T:2018:714, 45 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 8.7.1965, Krawczynski v. komissio, 83/63, EU:C:1965:70, s. 785 ja tuomio 25.9.1979, komissio v. Ranska, 232/78, EU:C:1979:215, 3 kohta).

- 85 Työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdassa sallitaan uusien perusteiden esittäminen sillä edellytyksellä, että ne perustuvat asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin. Oikeuskäytännöstä ilmenee, että tämä edellytys koskee sitä suuremmallakin syyllä kaikenlaista vaatimusten muuttamista, ja tilanteessa, jossa asian käsittelyn kirjallisen vaiheen aikana ei ole ilmennyt uusia oikeudellisia seikkoja tai tosiseikkoja, ainoastaan kanteessa esitetyt vaatimukset voidaan ottaa huomioon (tuomio 13.9.2013, Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung v. komissio, T-73/08, ei julkaistu, EU:T:2013:433, 43 kohta, ja tuomio 24.10.2018, Epsilon International v. komissio, T-477/16, ei julkaistu, EU:T:2018:714, 46 kohta).
- 86 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan peruste, jolla laajennetaan aikaisemmin – nimenomaisesti tai implisiittisesti – kannekirjelmässä esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on otettava tutkittavaksi (ks. tuomio 8.11.2018, ”Pro NGO!” v. komissio, T-454/17, EU:T:2018:755, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 87 Käsiteltävässä asiassa on tosin totta, että – kuten neuvosto esittää – kyseessä olevaa vahingonkorvausvaatimusta ei ole esitetty kannekirjelmässä. Aineellinen vahinko, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen, liittyy kuitenkin tosiseikkoihin, jotka ovat ilmenneet kanteen nostamisen eli 16.6.2010 jälkeen, ja sillä on kantajan mukaan yhteys työpaikkakiusaamiseen, josta hän väittää kärsineensä EUPM:ssä ja joka mainitaan kannekirjelmässä. Yhtäältä kantaja viittaa lääkärintodistuksiin, jotka on annettu kanteen nostamisen jälkeen, sen osoittamiseksi, että hän oli sairauslomalla elokuusta 2010 lähtien EUPM:ään tapahtuneen siirtonsa päättymiseen saakka ja että tämä sairausloma johtui ajoittaisesta työpaikkakiusaamisesta, jota hän kertomansa mukaan koki siellä. Toisaalta hän tukeutuu helmi- ja maaliskuussa 2011 lähetettyihin sähköpostiviesteihin osoittaakseen, ettei hän voinut saada osaa vuoden 2010 virkamattakorvauksesta, koska hän oli ollut poissa työstä sairauslomansa vuoksi. Nämä seikat ovat tulleet esiin asian T-271/10 käsittelyn kirjallisen vaiheen aikana kannekirjelmän jättämisen ja vastauskirjelmän välillä, ja kantaja on vedonnut niihin vastauskirjelmässään, jossa kyseinen vahingonkorvausvaatimus myös on esitetty.
- 88 Näissä olosuhteissa olisi hyvän oikeudenkäytön ja prosessiekonomian vaatimuksen vastaista velvoittaa kantaja nostamaan uusi kanne hänelle hänen väitetystä työpaikkakiusaamisestaan aiheutuneeksi väitetyn aineellisen vahingon korvaamista koskevan vahingonkorvausvaatimuksen osalta. Näin ollen tämä vaatimus on otettava tutkittavaksi.
- 89 Lisäksi siltä osin kuin neuvosto väittää, että kantajan tietyt valitusta koskevasta toisesta tuomiosta esittämässä huomautuksissa mainitut seikat ovat uusia ja että ne on näin ollen jätettävä tutkimatta, on todettava, että neuvoston tarkoittamassa kohdassa kantaja esittää pääasiallisesti väitteen, joka koskee italialaisen tuomioistuimen 21.1.2020 antamaa määräystä, ja pyrkii osoittamaan sellaisen aineettoman vahingon olemassaolon, jota riidanalaisista päätöksistä on aiheutunut lähinnä hänen ammatilliselle maineellensa. Kantaja esittää tätä varten kyseisen päätöksen, jossa määrätään huhtikuussa 2011 julkaistun artikkelin laatijaa vastaan hänen kantelunsa johdosta nostettaviksi määrätyistä syytteistä. Hän esittää myös kyseisen artikkelin, joka hänen mukaansa koskee käsiteltävänä olevan asian tosiseikkoja ja joka loukkaa hänen kunniaansa.

- 90 Työjärjestyksen 85 artiklan 3 kohdan mukaan varsinaiset asianosaiset voivat poikkeuksellisesti esittää todisteita tai pyytää saada esittää näyttöä ennen asian käsittelyn suullisen vaiheen päättämistä tai ennen unionin yleisen tuomioistuimen päätöstä ratkaista asia ilman käsittelyn suullista vaihetta, jos niiden esittämiseen vasta silloin on pätevä syy. Näitä periaatteita voidaan soveltaa tässä ratkaisun kumoamisen ja asian palauttamisen jälkeen käytävässä oikeudenkäyntimenettelyssä, koska tässä jatketaan osittain samaa oikeusriitaa, joka alkoi jo kannekirjelmän jättämisellä (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2018, Kakol v. komissio, T-641/16 RENV ja T-137/17, ei julkaistu, EU:T:2018:958, 70 kohta).
- 91 Tässä tapauksessa on selvää, että määräystä, jonka kantaja on toimittanut 17.2.2020 esittämiensä huomautusten liitteenä, ei ole voitu esittää aikaisemmin, koska se on annettu tammikuussa 2020. Koska tämä määräys on annettu äskettäin, sen esittäminen voidaan hyväksyä (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2018, Verein Deutsche Sprache v. komissio, T-468/16, ei julkaistu, EU:T:2018:207, 20 kohta).
- 92 Sitä vastoin huhtikuussa 2011 julkaistun artikkelin osalta kantaja ei vetoa erityisiin olosuhteisiin, jotka oikeuttaisivat sen esittämisen hänen toisesta valituksesta annetusta tuomiosta esittämiensä huomautusten liitteenä ja siis useita vuosia kyseisen artikkelin julkaisemisen jälkeen. Näin ollen tämä todiste on jätettävä tutkimatta.

Asiakysymys

- 93 Kantaja väittää, että EUPM:n lainvastaisesta toiminnasta on aiheutunut hänelle vahinkoa. Yhtäältä hänelle on aiheutunut aineetonta vahinkoa, joka johtuu hänen asemapaikkansa siirrosta ja hänen ”alentamisestaan” hänen terveydelleen, koskemattomuudelleen, ihmisarvolleen ja ammatilliselle maineelleen aiheutuneesta haitasta. Toisaalta hänelle on aiheutunut aineetonta vahinkoa EUPM:ssä harjoitetun työpaikkakiusaamisen vuoksi. Hän vetoaa tässä yhteydessä terveydelleen aiheutuneeseen vahinkoon. Hän katsoo, että vahingonkorvauksen määrä on arvioitava kohtuuden mukaan ja että tämä määrä on 30 000 euroa. Hän täsmentää, että vahingonkorvausten myöntäminen on ainoa tapa korjata riidanalaisten päätösten lainvastaisuus. Lisäksi kantaja vaatii vastauksessaan korvausta vahingosta, joka hänelle on aiheutunut siitä, ettei hän ole voinut saada virkamatkakorvausta sairausloman vuoksi. Tämän vahingon määräksi hän esittää 8 000 euroa.
- 94 Neuvosto huomauttaa, ettei kannekirjelmään sisälly mitään kantajan koskemattomuudelle aiheutuneen vahingon olemassaoloon liittyviä tosiseikkoja. Neuvosto toteaa kantajan terveydelle aiheutuneen vahingon osalta, ettei kantaja ole osoittanut syy-yhteyttä asemapaikkansa siirron ja terveydentilansa välillä. Se esittää lisäksi, että kantaja on vastauskirjelmässään esittänyt uusia seikkoja, jotka perustuvat hänen asemapaikkansa siirron jälkeisiin tapahtumiin ja joilla ei näin ollen voida osoittaa tarvittavaa syy-yhteyttä riidanalaisiin päätöksiin. Neuvosto väittää 8 000 euron suuruudesta vahingonkorvausvaatimuksesta, ettei kantaja ole osoittanut, että kyseessä olevan vahingon ja asemapaikan siirtoa koskevan päätöksen välillä olisi suora ja varma syy-yhteys. Se lisää, että kantajan siirto Banja Lukaan ei ole vaikuttanut virkamatkakorvausten määrään. Lisäksi neuvosto kiistää sen, että jos riidanalaisten päätösten mahdollisella kumoamisella ei ole tehokasta vaikutusta, siitä seuraisi oikeus saada korvausta lisävahingosta.
- 95 Aluksi on todettava, että kantajan vahingonkorvausvaatimus perustuu järjestelmään, joka koskee sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta elintensä väitetystä lainvastaisesta menettelystä.

- 96 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettun sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntyminen edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä, joita ovat oikeussäännön, jolla on tarkoitus antaa oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeinen rikkominen, syntynyt vahinko sekä syy-yhteys toimen antajalla olevan velvollisuuden laiminlyönnin ja vahinkoa kärsineille henkilöille aiheutuneen vahingon välillä (ks. tuomio 10.9.2019, HTTS v. neuvosto, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 97 Käsiteltävässä asiassa ensinnäkin kantajan vaatimuksesta, joka koskee hänen siirtämisestään aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamista, on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että kun vahingonkorvausvaatimus perustuu kumotun toimen lainvastaisuuteen, unionin yleisen tuomioistuimen toteama kumoaminen on itsessään asianmukainen ja lähtökohtaisesti riittävä korvaus aineettomasta vahingosta, joka kantajalle on voinut aiheutua (ks. tuomio 18.9.2015, Wahlström v. Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 98 On kuitenkin katsottu, että toimen kumoaminen sellaisenaan ei voi olla asianmukainen ja riittävä korvaus kumotusta toimesta aiheutuneesta aineettomasta vahingosta, jos kumoamisella ei ole tehokasta vaikutusta (tuomio 18.9.2015, Wahlström v. Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 83 kohta).
- 99 Koska käsiteltävässä asiassa kantajan siirto päättyi vuoden 2010 lopussa ja koska EUPM:n tehtävämääritys päättyi vuonna 2012, riidanalaisten päätösten kumoamisella ei ole tehokasta vaikutusta, eikä se ole asianmukainen ja riittävä korvaus kantajalle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta.
- 100 On siis määritettävä, merkitseekö riidanalaisten päätösten lainvastaisuus, sellaisena kuin se on todettu edellä 48–82 kohdassa, sellaisen oikeussäännön, jolla on tarkoitus antaa oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeistä rikkomista, ja onko kantaja osoittanut tähän lainvastaisuuteen liittyvän vahingon olemassaolon.
- 101 Lainvastaisen menettelyn olemassaoloa koskevasta edellytyksestä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että pelkästään oikeudellisen toimen lainvastaisuutta koskevan toteamuksen perusteella ei voida katsoa, vaikka kyseinen lainvastaisuus onkin sinänsä valitettava, että toimielimen moititun toiminnan lainvastaisuutta koskeva sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen edellytys täyttyy (ks. tuomio 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, T-384/11, EU:T:2014:986, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä vaatimus edellyttää, että kyseessä on sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen, jolla on tarkoitus antaa yksityisille oikeuksia. Tällainen rikkominen on kyseessä, kun asianomainen toimielin on selvällä ja vakavalla tavalla rikkonut sen harkintavallalle asetettuja rajoja, ja tältä osin huomioon otettavia seikkoja ovat muun muassa rikotun säännön selkeys ja täsmällisyys ja rikotussa säännössä unionin viranomaiselle annetun harkintavallan laajuus (ks. tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 29 ja 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 102 Nyt käsiteltävässä asiassa on osoitettu, että riidanalaisia päätöksiä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin, koska ne on tehty sellaisten muiden kuin ilmoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka eivät ole hyväksyttäviä, eli seuraamusten määräämiseksi kantajalle siitä, että hän on kollegoistaan yhden kanssa ilmoittanut väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista EUPM:n hallinnoinnissa.

- 103 Tällainen lainvastaisuus asiayhteydessä, jossa unionin toimielimillä on laaja harkintavalta ja unionin yleisen tuomioistuimen harjoittama valvonta on rajoitettua (ks. edellä 43 ja 49 kohta), on katsottava erityisen vakavaksi ja riittävän ilmeiseksi rikkomiseksi, joka voi johtaa unionin vastuun syntymiseen.
- 104 Joka tapauksessa pelkkä lainvastaisuuden toteaminen riittää käsiteltävässä asiassa siihen, että ensimmäinen kolmesta edellytyksestä, jotka ovat välttämättömiä unionin vastuun syntymiseksi lähetetylle kansallisen henkilöstön jäsenelle aiheutuneista vahingoista, täyttyy.
- 105 SEUT 270 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaisissa henkilöstöasioissa, myös niissä, joissa haetaan korvausta virkamiehelle tai toimihenkilölle aiheutuneesta vahingosta, noudatetaan nimittäin erityisiä sääntöjä, jotka eroavat SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisen kohdan mukaista sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevista yleisperiaatteista johtuvista säännöistä. Henkilöstösäännöistä ilmenee muun muassa, että unionin virkamies tai toimihenkilö on, päinvastoin kuin muut yksityishenkilöt, sidoksissa toimielimeen tai elimeen, jonka palveluksessa hän on, sellaisen työskentelyä koskevan oikeudellisen suhteen kautta, johon kuuluu erityisten vastavuroisten oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino, jota toimielimen huolenpitovelvollisuus asianomaista henkilöä kohtaan kuvastaa (ks. tuomio 16.12.2010, komissio v. Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että pelkkä lainvastaisuuden toteaminen riittää, jotta voidaan katsoa, että ensimmäinen niistä kolmesta edellytyksestä, jotka ovat välttämättömiä unionin vastuun syntymiseksi henkilöstöä koskevan unionin oikeuden rikkomisesta sen virkamiehille ja toimihenkilöille aiheutuneista vahingoista, täyttyy (tuomio 12.7.2011, komissio v. Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 45 kohta). Edellä 44 kohdassa mainituista systä näitä periaatteita sovelletaan soveltuvin osin nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa.
- 106 Näin ollen toiseksi on tutkittava, onko todettu lainvastaisuus aiheuttanut kantajalle todellista ja varmaa aineetonta vahinkoa, samalla kun varmistetaan tältä osin, että tämä vahinko on tämän lainvastaisuuden välitön seuraus (ks. vastaavasti mm. tuomio 4.4.2017, Médiateur v. Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka näytön esittämistä koskevan pyynnön esittämistä ei välttämättä pidetä aineettoman vahingon tunnustamisen edellytyksenä, kantajan on vähintäänkin osoitettava, että asianomaisen toimielimen moitittu toiminta oli sellaista, että se pystyi aiheuttamaan kantajalle tällaista vahinkoa (tuomio 16.7.2009, SELEX Sistemi Integrati v. komissio, C-481/07 P, ei julkaistu, EU:C:2009:461, 38 kohta).
- 107 Kantaja väittää, että hänelle on aiheutunut aineetonta vahinkoa, joka johtuu hänen asemapaikkansa siirrosta hänen terveydelleen, koskemattomuudelleen, ihmisarvolleen ja ammatilliselle maineelleen aiheutuneesta haitasta. Hän vetoaa myös epäoikeudenmukaisuuden ja ahdistuneisuuden tuntemuksiin, jotka johtuvat tarpeesta turvautua tuomioistuimen menettelyyn oikeuksiensa tunnustamiseksi. Kantaja muistuttaa lisäksi, että hänen siirtämisensä ja ”alentamisensa” olivat välitön seuraus siitä, että hän oli ilmoittanut EUPM:n toiminnassa väitetysti ilmenneistä puutteista.
- 108 Tältä osin on todettava, että siirtäminen pois vanhemman toimihenkilön toimesta muuhun kuin vanhemman toimihenkilön toimeen, mikä tapahtui väitettyjen toiminnassa ilmenneiden puutteiden ilmoittamisen yhteydessä ja mikä katsotaan lainvastaiseksi, koska se on tehty harkintavaltaa väärinkäyttäen, on omiaan aiheuttamaan asianomaiselle henkilölle erityisesti hänen koskemattomuutensa ja ihmisarvonsa loukkaamisen, epäoikeudenmukaisuuden ja ahdistuneisuuden tuntemuksia, jotka aiheuttavat aineettoman vahingon, joka on peruste

korvauksille. Tällaisella vahingolla on lisäksi suora yhteys riidanalaisien päätösten lainvastaisuuteen, joka on tällaisen vahingon määräävä syy. Tätä toteamusta tukee lisäksi kantajan esittämä 23.8.2010 päivätty lääkärintodistus, josta ilmenee muun muassa, että hänen asemapaikkansa siirrolla ja siihen liittyneillä olosuhteilla on ollut vaikutusta hänen psyykkiseen terveyteensä.

- 109 Kun otetaan huomioon käsiteltävän asian olosuhteet, on näin ollen katsottava, että kohtuulliseksi arvioidun 30 000 euron määrän maksaminen on asianmukainen korvaus aineettomasta vahingosta, joka kantajalle on aiheutunut siitä, että hänet siirrettiin Banja Lukaan riidanalaisilla päätöksillä.
- 110 Toiseksi siltä osin kuin kyseessä on kantajan vaatimus työpaikkakiusaamisesta aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamisesta, hän viittaa riidanalaisissa päätöksissä tarkoitetun asemapaikan siirron ja ”alentamisen” lisäksi muihin joko jo ennen mainittuja päätöksiä tai niiden jälkeen toteutettuihin tekoihin. Indiiseinä 271/10 (202008892) revisoituna suivissa riidanalaisissa päätöksissä edeltäneestä työpaikkakiusaamistilanteesta kantaja esittää sulkemisensa EUPM:n pääasiallisten toimintojen ulkopuolelle siirtönsä aikana ja näiden päätösten jälkeisinä indiiseinä puhelimenkäytön rajoitukset EUPM:n päämajassa, ”erittäin aggressiivisen” sähköpostiviestin, jossa häntä kehoitettiin tyhjentämään toimistonsa, ja perusteettomat vaikeudet loman saamisessa. Kantaja vetoaa vastauksessaan myös muihin tekoihin, joita hän pitää häirintänä, kuten virkamatkan osittaiseen peruuttamiseen, jäljellä olevan lomaoikeuden supistamiseen, hänen sulkemisensa miesten ja naisten välisen koordinoituneuvoston ulkopuolelle ja siihen, ettei hänen tehtävänsä välimiesoikeuden puheenjohtajana jatkettu.
- 111 Jos riidanalaisien päätösten tekemistä voitaisiin sellaisenaan pitää työpaikkakiusaamisena, on riittävää todeta, että asianmukainen korvaus aineettomasta kokonaisvahingosta, joka kantajalle aiheutui siitä, että hänet siirrettiin Banja Lukaan riidanalaisilla päätöksillä, on jo tunnustettu (ks. edellä 97–109 kohta). Tässä yhteydessä otettiin huomioon myös kyseisten päätösten kielteiset vaikutukset kantajan mielenterveyteen. Muiden seikkojen, joihin kantaja vetoaa, nojalla ei voida esitettyjen seikkojen perusteella todeta, että riidanalaiset päätökset olisivat osa työpaikkakiusaamisen jatkumoa. Näin ollen kantajalle ei voida myöntää lisäkorvausta työpaikkakiusaamisesta aiheutuneesta aineettomasta vahingosta.
- 112 Kolmanneksi vaatimuksesta, joka koskee sen 8 000 euron suuruisen aineellisen vahingon korvaamista, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen siitä, että työpaikkakiusaamisesta johtuvan sairausloman vuoksi hän ei voinut saada virkamattakorvausta, on todettava, että tämä ei voi olla peruste neuvoston sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymiselle.
- 113 Kantajan esittämät väitteet eivät nimittäin ole riittävän täsmällisiä ja selkeitä, jotta voitaisiin todeta, että sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymisen edellytykset täyttyvät käsiteltävässä asiassa. Tarkemmin sanottuna kantajan esittämien todisteiden perusteella ei voida todeta, että hänen väitetyn työpaikkakiusaamisensa ja sairauslomansa, jonka aikana hän ei saanut virkamattakorvausta, syynä olleiden terveydellisten ongelmien välillä olisi syy-yhteys. Siltä osin kuin kantaja viittaa lääkärintodistukseen, on todettava, että vaikka siinä osoitetaan kantajan kärsineen masennuksesta, joka oli aiheutunut työpaikkakiusaamisesta, sen perusteella ei kuitenkaan voida osoittaa, että kyseinen masennus olisi johtunut työpaikkakiusaamisesta, koska todetakseen, että kyseessä oli työpaikkakiusaaminen, todistuksen laatija on väistämättä joutunut tukeutumaan yksinomaan kuvaukseen, jonka kantaja oli antanut hänelle työoloistaan EUPM:ssä (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2014, CQ v. parlamentti, F-12/13, EU:F:2014:214, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten edellä 111 kohdassa on jo todettu, kantaja ei ole myöskään

osoittanut sellaisten olosuhteiden olemassaoloa, joiden voitaisiin katsoa osoittavan, että kyseessä oli työpaikkakiusaamistilanne. Kantaja toteaa lisäksi, että hän kieltäytyi allekirjoittamasta ilmoitusta, joka koski palvelussuhteen jatkumista tilapäisen siirron aikana, ja luopui näin ollen virkamattakorvauksesta, mutta hän ei ole osoittanut, ettei hän voinut saada kyseessä olevaa korvausta sairauslomansa aikana.

- 114 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että vahingonkorvausvaatimus on hyväksyttävä siltä osin kuin se koskee riidanalaisista päätöksistä aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamista ja hylättävä muilta osin.

Prosessinjohtotoimien määräämistä koskevat vaatimukset

- 115 Kantaja pyysi prosessinjohtotoimia 2.5.1991 annetun unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan nojalla. Näillä pyynnöillään kantaja tarkoitti sen kirjeen esittämistä, jonka EUPM:n siviilioperaatiokomentajan väitetään osoittaneen Italian viranomaisille ja joka koski hänen perusteetonta poissaoloaan EUPM:stä, sekä marraskuussa 2009 voimassa ollutta EUPM:n rokotuspolitiikkaa koskevien asiakirjojen esittämistä.
- 116 Nämä pyynnot on hylättävä, koska niihin ei sisälly mitään sellaista merkityksellistä seikkaa, jonka perusteella voitaisiin arvioida niiden hyödyllisyyttä nyt käsiteltävän asian ratkaisun kannalta.

Oikeudenkäyntikulut

- 117 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 219 artiklan mukaan ratkaisuihin, jotka unionin yleinen tuomioistuin tekee sinne ratkaisun kumoamisen jälkeen palautetussa asiassa, unionin yleinen tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet yhtäältä asian käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja toisaalta muutoksenhakuasian käsittelystä unionin tuomioistuimessa. Koska unionin tuomioistuin on valituksen johdosta antamassaan toisessa tuomiossa kumonnut tuomion palauttamisen jälkeen ja määrännyt oikeudenkäyntikuluista päätettäväksi myöhemmin, unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on tässä tuomiossa päättää kaikista siinä käytyihin menettelyihin liittyvistä oikeudenkäyntikuluista, mukaan lukien välitoimihakemusta koskeva menettely ja ensimmäisen palauttamisen jälkeinen menettely, sekä oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet muutoksenhakumenettelystä asioissa C-455/14 P ja C-413/18 P.
- 118 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 119 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kumpikin asianosainen vastaa omista kuluistaan. Unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omista kuluistaan ja että se veloitetaan korvaamaan suhteellinen osuus vastapuolen kuluista, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi. Lisäksi työjärjestyksen 135 artiklan 1 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi kohtuuden niin vaatiessa päättää, että hävinnyt asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan mutta tämä veloitetaan korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut vain osittain tai että tätä ei lainkaan veloiteta korvaamaan oikeudenkäyntikuluja.

120 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että kun otetaan huomioon kaikki asian olosuhteet ja erityisesti se, että neuvosto on useiden oikeudenkäyntien jälkeen hävinnyt asian olennaisilta osin, se on velvoitettava korvaamaan kantajalle nyt käsiteltävässä asiassa sekä asioissa T-271/10, T-271/10 R, T-271/10 RENV, C-455/14 P ja C-413/18 P aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan kyseisissä asioissa. Siltä osin kuin kyseessä on kantajan vaatimus kahdeksan prosentin suuruudesta korosta oikeudenkäyntikuluille, on riittävää todeta, että tällainen vaatimus on ennenaikainen ja se on ratkaistava tarvittaessa oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamista koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **7.4.2010 tehty päätös, jonka on allekirjoittanut Euroopan unionin poliisioperaatiossa (European Union Police Mission, EUPM) Bosnia ja Hertsegovinassa toimiva henkilöstön johtaja ja jolla H on siirretty Criminal Justice Adviser – Prosecutor -toimeen Banja Lukan (Bosnia ja Hertsegovina) aluetoimistoon, ja 30.4.2010 tehty päätös, jonka on allekirjoittanut EUPM:stä Bosnia ja Hertsegovinassa 8.12.2009 annetun neuvoston päätöksen 2009/906/YUTP 6 artiklassa tarkoitettu EUPM:n johtaja ja jossa täsmennetään H:n siirtämisen operatiivinen syy, kumotaan.**
- 2) **Euroopan unionin neuvosto velvoitetaan maksamaan H:lle 30 000 euroa.**
- 3) **Kanne hylätään muilta osin.**
- 4) **Neuvosto vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan H:lle nyt käsiteltävässä asiassa sekä asioissa T-271/10, T-271/10 R, T-271/10 RENV, C-455/14 P ja C-413/18 P aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Collins

Kreuschitz

Csehi

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä marraskuuta 2020.

Allekirjoitukset